

kíváncsi vagyok rá, milyen érveket tud felhozni ellenszenve indokaként. Mindenesetre, az ilyenkor szokásos kifogás, hogy rossz a fordítás, eleve kizárt, mert a könyv jelentős részét Stanislaw Baranczak fordította, s az ő fordításai egyszerűen remekművek. Az angol, litván és orosz irodalom történetében kevés szerzőnek volt olyan szerencséje, hogy Baranczakhhoz hasonlítható költő fordítsa lengyelre verseit. A fordítások nemcsak a lengyel költő példátlan szellemi nagylelkűségéről tanúskodnak, hanem a fordítói mesterség magas szintű ismeretéről is. Így a lengyel olvasó hálájára – ha a könyv elolvasása után kifejezésre akarja juttatni azt – ez a két ember, a költő és a fordító együtt tarthat igényt. Persze a hála kifejezését jelen esetben az is megkönnyítheti, hogy e két embernek egy a hazája. Hiszen ha meggondoljuk, az Unió idejéhez képest a litván és a lengyel kultúrában nem történt lényeges változás.

Tomas Venclova

ACHILLES PAJZSA

Jasziif Brodskijnek

Csak azért szólok, hogy az idegek
Képernyőjén úgy lássam, mint te láttad
Egykor, a bekerített kápolnákat
S a kulcsot, hamutartó-üreget.
Nem tévedtél: minden, akárcsak itt.
Minden, ma még. Amit az elme képzelt,
Az is. És ugyanannyi kilométer
A tengerig,

Mely éjjel ránk fülel. A zöld huzat
Ködén át éppúgy szikráznak a lámpák.
A mutatók más-más állása rám s rád
Veszélyesebb, mint a keserű hab,
Mely elválaszt. Te, eltávolodón,
Oly ismeretlenné válsz, mint a médek.
S bennünk, kik itt maradtunk, szégyen ég e
Kopott hajón,

Mely nem nyújt már biztonságos zugot
Patkányoknak sem. És nem is hajó tán –
Csillám-tetők, falak s bajok, de jócskán,
Túl gyorsan ismétlődő dátumok –
Szóval, az érés kora. Agyvelőnk
Hasítja szét e gyámkodás. E néha
Kihaló terek szemünk temetnék, ha
A rév előtt,

Hol vertikális zápor ténfereg,
 Hang nem emelne ünnepélyes boltot,
 Melyet a nyár attackja majd lerombolt,
 S mely ad nekünk áldott bilincseket,
 Melyekkel lelkünk lényegében egy –
 Kiégetnek, növesztenek s a formánk
 Alkotják, mert egünk és *terrafermánk*
 Csak hang lehet.

Béke veled. Béke velem s veled.
 Legyen sötét. Zubogjon perc-kanális.
 Alomredőkön, sűrű téren át is
 Kisilabizálom betűidet.
 Városok tűnnek. Természet helyén
 Hószínű pajzs – a nemlét ellensúlya.
 Más-más időket faragunk meg újra
 Mi: te meg én

(Csak az erők s szerencsénk lenne sok!),
 Víz fodra újul így. Vagy pontosabban:
 Az úr. Hullám tör partra lankadatlan,
 S töröl mozgékony rajzot. Ablakok
 Négyszögei ragyognak feketén.
 A langyos lég álmunkban áthatolhat
 Rajtuk. Motor visszhangzik a toronyhad
 Mögül, s felém

Görgeti a napot. Megláthatod
 Gyakran, harang hogy imbolyog vakultan,
 S határtalan időköz messze surran,
 Míg tompán búgnak rá az alapok.
 Űtés remegtet homlokzatokat,
 S jelet cserél szomszédjával a bárka,
 S egymásnak lélek s kontinens kiált a
 Holdfény alatt.

A vitorlákhoz piszkos köd tapad.
 A nyirkos dokkban izzanak a sólyák.
 Nézed Thermopilét, ki láttad Tróját –
 Pajzs adatott neked. Kőszikla vagy.
 A pillérek sziklára épített
 Fémívei a szelekbe fúródnak,
 Bár közelében csöndnek, csalfa szónak
 Mered köved.

Ránk bízva sorsunkat, te most
Az emlékek síkjára lépsz, de minden
Másodperc kettős, és kísérve minket
A fény is megkettőzötten ragyog
A körben, mely naponta szűkül itt.
Apály. Homokban tócsák csillogása.
Szemünk a puszta parton meg se látja:
Kő vagy ladik.

MEGÁLLJ, MEGÁLLJ! A MONDAT MÁR SZILÁNK

Megállj, megállj! A mondat már szilánk.
A hajnal s háztetők határosok.
Hó hablatyol, kontrázik rá a láng.

Lassulva leng a rézkorong tovább,
Ellensúly-ólom rajzol padlatot.
Megállj, megállj! A mondat már szilánk.

Tervrajz ragyog hült helyeden, világ,
Visszaverik tükör-sivatagok.
Hó hablatyol, kontrázik rá a láng.

Zárják a rabra zárkaajtáját,
Zónapalánktól vérzik égi bolt.
Megállj, megállj! A mondat már szilánk.

Tér-törmelék, idő morzsái ránk
Terülnek és borulnak búramód.
Hó hablatyol, kontrázik rá a láng.

Mi arcunkhoz simult, mind messze szállt,
S nem állnak ágyunk mellé angyalok.
Megállj, megállj! A mondat már szilánk.
Hó hablatyol, kontrázik rá a láng.

Baka István fordításai